

Tolmetus ja tallitus TALLINNAS, Pagari uul. nr. 1 Tolmetaja kõnetunnid kella 12—1.	<h1>SÕDUR</h1> <p>SÕJAASJANDUSE AJAKIRI. ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS ülemjuhataja staabi väljaandel.</p>	Tellimise hind: 1 aasta peale 40 marka 1/2 " " 20 " 1/4 " " 10 " Kuulutuste ja teada- annete hind: Iga kor- pusrea eest 1 mark.
Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabarilgi postiasutused ja era-raamatukauplused.		
№ II.	Laupäewal, 13 märtsil 1920.	II. aastakäik

Hisukord.

Ametlik osa:

1. Ülendused.
2. Väljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.
3. Sõjaministri päewakäskud.
4. Wabaduse Riigi saajate nimekiri.
5. Ohwitseride Kogu ajutine põhikiri.

Üleüldine osa:

1. Ameerika sõjawäe tulewase korraldus.
2. Kodanikud!
3. Üleskutse.
4. Kirjawastused.
5. Kuulutused.

Ametlik osa.

Ülendused.

Wäljawõtted käskudest Wabariigi sõjawägedele.

Nr. 428.

Tallinnas, 6. märtsil 1919.

§ 1 2-se Rindluse raste suurtükiväe divisioonist alamkapten Georg Kasumow ülendatse kapteniks, wanusega 6-st weebuarist 1920.

§ 2 Kalewi Malewa polgust leitnant Bernhard Abrams ülendatse alamkapteniks, wanusega 2-st juunist 1919.

§ 3 Inseneriväe Walitsuse Sädetelegrafi osakonnast leitnant Aleksander Teis ülendatse alamkapteniks, wanusega 26-st juulist 1919.

§ 4 4-st jalawäe polgust leitnant Karl Tamme ülendatse alamkapteniks, wanusega 1-st nowembrist 1919.

§ 5 Inseneri bataljonist leitnant Paul Tomson ülendatse alamkapteniks, wanusega 3-st now 1919.

§ 6 1-st jalawäe polgust leitnant Karl Waher ülendatse alamkapteniks, wanusega 6-st jaanuarist 1920.

§ 7 Ilmpool tähendub 6-da jalawäe polgu ohwitserid ülendatse:

Alamleitnandist — leitnandits:

1. Johan Fuks, wanusega 29-st jaanuarist 1919.

Sipnikkudest — alamleitnantideks:

1. Willem Waga, wanusega 26-st weebr. 1919.
 2. Karl Riismann, " 11-st märtsist 1919.
 3. Richard Süti, " 25-st aprillist 1919.
- § 8 Rindralstaabi Walitsuse teadete kogumise osakonnast alamleitnant Johannes Ernits ülendatse leitnandits, wanusega 21-st augustist 1919.

Sõjawägede Ülemjuhataja:

Rindralstaabi Rindral-Major **Saidoner.**

Wäljawõtted Sõjawägede Ülemjuhataja päewakäskudest.

Nr. 1162.

Tallinnas, 5. märtsil 1920.

Töö ja Hoolekande Ministeriumi sundusliku määruse järel, mis wäljakuulutatud Riigi Teatajas nr. 23. — 1919. a., on kõik tööstuse ettevõtete omanikud, juhatajad ehk nende asetäitjad kohustatud kohalike töötaitse komisjarile mitmesuguseid teateid andma oma ettevõtte kohta.

Seadusandliku delegaatiooni poolt 30. juulil 1919. a. vastu wõetud ja Riigi Teatajas nr. 53 — 1919. a. nr. 104 all wäljakuulutatud määrusega seati Töö ja Hoolekande Ministeriumi järelwalwe alla töötaitse suhtes ka kõik Riigi ettevõtted, kus waba palgalepingu põhjal palgatud töösõudu tarwitakse, ettevõtete suuruse ja eriala peale waatamata.

Wilmaste ettevõtete hulka tuleb lugeda ka Sõjawäe tehaseid ja töökodasid ja muud asutused, milledes waba palgalepingu põhjal palgatud töösõudu tarwitakse.

Sellepärast käsen kõik Sõjawäe osade ja walitsuste ülemaid nende alla käiwate tehaste, töökodade ja asutuste kohta riigitööstuslike ettevõtete töötaitse komisjarile anda kõik need teated, mis Töö ja Hoolekande Ministeriumi sunduslikus määruses, mis Riigi Teatajas nr. 23 — 1919. a. wälja on kuulutatud, ette on nähtud, kui ka täita kõik teisi määrusi, mis töötaitse alal Töö ja Hoolekande Ministeriumi poolt wälja on antud wõi wälja antakse.

Nr. 1164.

Tallinnas, 5. märtsil 1920.

Uvaldan minu poolt muudetud ja kinnitatud Ohwitseride Kogu ajutise põhikirja. 1. sept. 1919 a. kinnitatud ja päewakäsus nr. 549 — 1919 a. välja-kuulutatud põhikiri maksuwetaks lugeda. Ohwitseride Kogudel tuleb uue ajutise põhikirja järele oma tegewust juhtida.

Sõjawägede ülemjuhataja,

Kindralstaabi kindral-majoor **Laidoner.****Läenduseltsi sunduslikule määrusele salakauba wedamise ja sellele kaasaaitamise üle.**

Sunduslikkus määruses 15. weebr. s. a. ettenähtud kuriteod alluvad peale sõjawälja kohtute ka sõjarin-tonna kohtule, mis juures sõja ringtonna kohus neig samu karistusi võib määrata, kui sõjawälja kohtud See täiendus telegrafi teel teatada täitmiseks 9d märtsist s. a.

Sõjawägede Ülemjuhataja,

Kindralstaabi Kindral-Majoor **Laidoner****Wäljawõttes Sõjaministri päewakäskudest.****Nr. 32.**

Tallinnas, 4. märtsil 1920.

Et kehtkooliõpilastele koollitöö jätkamist võimaldada, käsen Tallinna, Tartu, Wiljandi — Pärnu kooliõpi-lastepataljonid liikwideerida.

Selleks:

1. Õppimise jätkamiseks antakse ajapikendusi neile mobilisatsiooniealistele kooliõpilastele, kes tege-likult praegu koolis käiwad, ehk kehtkooli was-tuwõtmise tunnistuse ette näitawad.
2. Mobilisatsiooniealisi kooliõpilasi, kes tegelikult koollitööd ei jätta, käsen sõjateenistusse jätta ja neid õpewäeosaadesse üle wiia. Kooliõpi-lastele antakse võimalus oma äranägemise järel wäeosa walida.
3. Kooliõpilaste pataljonides teeniwaid sõjawäelasi käsen komandeerida:
 - a. ohwitserid ja ametnikud — Wabariigi Kaitseleitu;
 - b. welskerid ja sanitarid — Sõjawäe Ter-wisohiu walitfusse ja
 - d. rahwawäelased — kohalise maatonna rahwawäe ülema käsutada.
4. Kõik riigi warandus ja dokumendid peale rahajummade üle anda kohalisele rahwawäe ülemale. Rahajummad tagasi saata asutusele, kust nad saadud.
5. Ruumid aktide põhjal üle anda Sõjawäe Korteritwalitfufele.
6. Kõigi waranduste üleandmiseks ja nimetirjade kokkuseadmiseks igas potaljonis liikwidatfioon-komisjon määrata, millest kontrolbr osa wõtad.
7. Maakondade rahwawäe ülemad wõtawad vastu nimetirjade järel waranduse ja hotawad seda alal, kuni Sõjawäe Warustuse ülem selle edas-pidise tarwitamise kohta korralduse teeb.
8. Pataljonide liikwideerimisele käsen wiibimata asuda. Ohwitserid, ametnikud ja rahwawäe-lased, peale liikwidatfioonkomisjoni liigete, on

kohustud 20. märtsiks s. a. neile määratud kohtudele ilmuma. Liikwidatfiooni komisjonid peawad oma töö 1. aprilliks s. a. lõpetama.

Nr. 33.

Tallinnas, 6. märtsil 1920.

Uvaldan teadmiseks Wabariigi Walitfufe otsuse: „Wabariigi Walitfus otsustas 27. weebr. s. a. 25. juuni 1919 a. seaduse põhjal ette panna Njutawa Kogu ja Wabariigi Walitfufe kantseleidele, kõigile mi-nisteeriumidele, riigikontrollile, maatonna- ja linna-oma-walitfustele ja kõigile muudele omawalitfufe asutustele, korraldusi teha, et kõik Eesti Wabadussõjast osawõt-nud sõjawäelased esimeses järjekorras riigi ja omawa-litfufe asutustes nende elututsele ja haridusele wasta-wat teenistust saaksid.

Nr. 34.

Tallinnas, 6. märtsil 1920.

Päewakäsu nr. 21 p. 6 täienduselt käsen ka neile rahwawäelastele kuu palk ja toidumooni raha wälja maksta, keda kohtu poolt karistud, kohtu otsuse täide-jaatmine aga sõja lõpuni edasilükatud.

Raha tuleb neile wälja anda peale wangist wa-bastamist.

Nr. 36.

Tallinnas, 12. märtsil 1920.

§ 1. Wabariigi Walitfus otsustas 9-dal märtsil s. a. wabastada sõjateenistusest rahwawäelased, kes 1884 ja 1885 a. sündinud.

Wabastamise tähtpäewaks määran 20. märtsi.

Wabastamise juures wõtta juhtnõbriks minu päe-wakäski nr. 21, 10-st webruarist s. a.

Kindralstaabi Kindral-Majoor **Tarka.**
Sõjaministri eest.

Wabaduse Riist.

Allpool järgnewatele rahwawäelastele on Waba-riigi Walitfufe poolt 21-sel webruaril s. a. 2-se liigi 3-da järgu Wabaduse Riist annetud:

8-st jalawäe polgust: reamehed Eduard Mißli p. Lehtmeis, Feodor Iwani p. Iwanow, August Jaani p. Muutra, Johannes Joosepi p. Pagar, noor. alamoh. Johannes Georgi p. Koor, reamees Richard Hansu p. Siob.

2-st suurükiwäe polgust: kapral Johannes Mänd, reamehed August Ruusmann, Eduard Johanson, Miko-lai Laks, wan. alamohw. Hans Waldmann, kapral Peeter Kanasar, reamees Rudolf Kübar.

7-si jalawäe polgust: reamees Erich Otto p. Eiberg, wan. alamohw. Johan Mardi p. Meekler, kapral Otto Jaani p. Peterson, reamees Martin Jüri p. Alt, reamees (end. lipnik.) Jaan Jaagu p. Kadak.

1-st ratsapolgust: reamees Martin Rõmmik, noor. alamohw. Aleksander Usterman, wan. alamohw. Karl Wahlat, wahtmeister Hans Koik, noor. alamohwitserid Aleksander Miller, Hans Tõntson, kapral Wolde-mar Jürwetson, wan. alamohw. Daniel Otsa, noor. alamohw. Aleksander Kost, reamees Johan Juris, wan. alamohw. Arnold Waldmann, reamehed Daniel Aleement, Kel-stein, Herman Tedre, wan. alamohw. Juhan Mägi, kapral Jüri Priske, reamees Konstantin Lõuse, wan. alamohw. Mißtel Toffer.

1-st jalawäe polgust: noor. alamohw. Gustaw Madise p. Kurkli, wan. alamohwitf. Mihkel Jaani p. Waller, juntur Artwi Johani p. Telling, reamees Joosep Jakobi p. Waller, kapral Richard Puskow, reamehed Johannes Kustase p. Klaamas, Mihkel Mihkli p. Koosi, Anton Kaarli p. Siig.

1-st suurtükiväe polgust: kapralid Nikolai Lindemann, Jaak Heintal, reamees Woldemar Jürisson.

4-st jalawäe polgust: kapralid August Jaani p. Raubsoo, Otto Kaarli p. Norma, weltweebel Ernst Roberti p. Friedrichson, reamees Jakob Johani p. Bolluts, noorem alamohw. Aleksander Kaarli p. Rosenbergh, wan. alamohw. Tiido Jaani p. Heint, reamehed August Mihkli p. Weinberg, Karl Jaani p. Bruul, kapral Joosep Tooma p. Silberg, noor. alamohw. Johannes Kaarli p. Redder, wan. alamohw. Elmar Reinson, reamees Aleksander Jaani p. Jaanberg

4-st jalawäe polgust: wan. alamohwitser Abel Jaani p. Wooller, reamees Oskar Jüri p. Netsniit, reamees Eduard Hansu p. Will, kapral Johannes Gustawi p. Neiland, wan. alamohwitser Martin Konstantini p. Bergfeldt, weltweebel Hugo Saario, noor. alamohwitser Eduard Hindreku p. Lint, reamees Johannes Jaani p. Ritmann.

Vaiaeroopalise soomusrongi nr. 2 pealt: wan. alamohwitser Friedrich Jaani p. Adelsberg, reamehed Eduard Gustawi p. Soonberg, Heinrich Mardi p. Jürisson, Alfred Jaagu p. Pihlat, wan. alamohwitser Mihkel Piilmann, noor. alamohwitser Arnold Peeti p. Suur, reamehed Oskar Willemi p. Mänd, Johannes Johani p. Soorits, Alfred Romani p. Pontak, Bruno Jüri p. Rammo, Jüri Johani p. Jürgen, Martin Jüri p. Rühmhallit, Rudolf Juhani p. Mulde, wedurijuhid Eduard Mardi p. Puustus, Richard Hansu p. Rebane, kapral Hugo Mattar, reamees Ernst Brakel, noor. alamohwitser Mihkel Korjar, kapral Aleksander Luiga, reamehed August Maarits, Nikolai Teder, kapralid Karl Kruse, Leonhard Kuloos, noor. alamohwitser Konstantin Madisson, kapralid Priido Wabi, Jüri Jantw, kapral Jaan Kõhi, reamehed Mihkel Enno, Priido Sepp, weltweebel Mihkel Saas, wan. alamohwitserid Tõnu Ahlberg, Karl Reuts, Mihkel Rõrtsmit, reamehed August Trell, August Kull, weltweebel Johannes Kristjansen, reamehed Oskar Bier, Johannes Jaani p. Ostrat, Erich Gromulson, Arnold Jaani p. Rotberg, Jaan Jaani p. Raubsep, noor. alamohwitser Richard Päärü p. Wildmans, weltweebel Mihkel Tõnise p. Johanson, reamees Richard Antoni p. Ende, noor. feierwerk. Peeter Hindreku p. Ainson, wanem. feierwerkter Priidik Jaan p. Lauter, bombardier-kapral Jaan Juhani p. Kuise, reamehed Georg Bernhardi p. Muldau, Johannes Peetri p. Luiga, August Mihkli p. Pärtelson, Aleksander Mardi p. Tamm.

Vaiaeroopalise soomusrongi „Rapten Irw'e“ pealt: Wladimir Sirt, Alfred Elbrech', kapral Karl Neys, wan. feierwerk. Woldemar Teras, kanonir Aleksander Penberg, reamehed Anton Saal, Priidik Selter, Rudolf Sapuri, kapral Johannes Sufit.

Vaiaeroopalise soomusrongi „Rapten Irw'e“ pealt: reamehed Otto Reinson, Johan Sempelson, Johannes Tomson, noor. alamohwitser Karl Livanb, reamees Harald Livanb, noor. alamohwitser Woldemar Grünberg, wan. alamohwitser Roman Ruul.

5 st jalawäe polgust: noor. alamohwitser Alfred Palgindum, wan. alamohwitser August Turmann, reamees

Karl Seede, wan. alamohwitserid Osvald Konstantinow, Augustin Saart, Aldo Pärn, weltweebel Gustaw Weinmann, noor. alamohwitser Jakob Omer, reamees Hugo Siipan, kapral Leopold Lindermann, wan. alamohwitser Joosep Lensküll, noor. alamohwitser Edmund Seppit, reamees Jüri Roos, kapral Artur Krimming, noor. alamohwitser Aleksander Rebane, reamehed Gustaw Normann, Willem Tamlat, kapral Tõnis Murb, reamees-sanitar August Ööpik, reamehed Felix Reimann, Johannes Pataschkow, Robert Uni, Karl Behter, Rudolf Kilm, August Sell, kapral Johannes Kungas.

5-st jalawäe polgust: reamehed Daniel Rebane, Jüri Mäkiwi, Gustaw Weldermann, Rudolf Haan, Aleksander Reihans, kapral Johannes Kreemann, weltweebel Johannes Poolmann, noor. alamohwitser August Kaldas, wan. alamohwitser Karl Silb, kapral Aleksander Selter, reamehed Johannes Männit, Johannes J. Tamm, Johannes Kint, Johannes Türt, kapral August Korts, wan. alamohwitser Jakob Hindrekson, reamees Arseni Grenstein, weltweebel Johannes Sammel, kapral August Saar, noor. alamohwitserid Aleksander Luhe, Filipp Meier, kapral Johannes Eigerson, reamehed Heinrich Koppel, Johannes Trumm, noor. alamohwitser Heinrich Suursoo, kapral Aleksander Klaafing, noor. alamohwitser August Wislat, wan. alamohwitser Hans Krupp, noor. alamohwitser Karl Leibach, kapral Otto Schmidt, reamehed Aleksander Klaose, Friedrich Kutevall, Karl Sklawe, Adolf Paaland, Jakob Widewit, noor. alamohwitser Johannes Suurkimi, reamees-wabatahtlik August Ruff, reamehed Karl Walt, Herman Mantfik, noor. alamohwitserid Robert Hoffart, reamehed Jaan Soik, Viktor Ahlberg, kapral August Kuru, noor. alamohwitserid Joaannes Liidermann, reamehed Bernhard Kattumägi, Hans Kirkmann.

3-st suurtükiväe polgust: noor. alamohwitser Karl Ritterpill, telefonist noor. alamohwitser Jakob Andrese p. Räs.

Kinnitan

5. märtsil 1920 a.

Sõjawägede Ülemjuhataja

Kindralstaabi Kindral-Major: Laidoner.

Cesti Rahwawäe Ohwitseride Kogu Ajutine Põhikirj.

1. Üleüldised määrused:

§ 1. Cesti Rahwawäe Ohwitseride Kogu ülesanne on:

- orendada ohwitseride eriharidust ja osawust;
- edendada üleüldist haridust ohwitseride seas;
- ühendada oma liikmeid ja kasvatada nende keskel kohuse ja autunnet;
- anda igale liikmele moraalilist ja juridilist toetust;
- majandusliselt aidata kogu liikmeid;
- õimaldada liikmetele wabal ajal igasugust lõbustust ja lahtust;
- kaasa mõjuda, et liikmete wahel sõbralik wahelord maksaks, mis sõjawäelase elututsega kokkuvõlas oleks.

§ 2. Ohwitseride Kogu kui niisugune ei ole mingisugune poliitiline asutus.

§ 3. Kogu põhikirja kinnitab Sõjawägede Ülemjuhataja, kes ka Kogu hooletandja on.

§ 4. Kogu asub Sõjavägede Ülemjuhataja Staabi juures.

§ 5. Kogu tegemise piirkond on üleriikline, kõikides Wabariigi sõjaväe osades ja asutustes.

§ 6. Paragraf 1 tähendatud otstarvete kättesaamiseks on kogul õigus sekkioonisi asutada.

§ 7. Et Ohwitseride eraharidust, haridust ja osavust tõsta, korraldab kogu kursusi, ettelugemisi, annab ajalehti, brošüüri, raamatuid j. n. e. välja, korraldab ekskursioonisi, teeb ettepanekud väljamaale komandeerimiseks, asutab raamatukogusi j. n. e.

§ 8. Sõjaväe teenistuse wäärilise kaitseks asutatakse autokohus, kes töötab ohwitseride autodekssi põhjal.

§ 9. Kogul on õigus sisseseada abiandmise, matmise ja laenu kasfad, ühispoed ja teised abinõud.

T ä h e n d u s: Selles paragrafis nimetatud ettevõtete põhikirjad kinnitatakse eraldi Ülemjuhataja poolt.

§ 10. Et liikmetele wabal ajal wõimalust anda sporti ajada, selleks wõib kogu kõiksugu spordi gruppeid korraldada, nagu weesporti, jalapalli, hoken, lawn-tennise ja muude mängude gruppeid, füti, ratsafõidu, jalgratta ja auto sekkioonisi awada ja spordi wõistlusi toime panna.

§ 11. Kogu wõib awada klubi, ühiselumajasi j. n. e. ja toime panna ballisi, kontserti, dramaatilisi ja piduõhtuid ja muid lõbustusi.

II. Koosseis.

§ 12. Kogus on järgmised liikmed:

- a) auliikmed,
- b) tegewliikmed,
- d) toetajad liikmed,
- e) alalised külalised.

§ 13. Auliikmeteks wõivad olla isikud, kes Wabariigi sõjavägede, laewastiku eht ohwitseride kogu wastu on ülesnäidanud isärallisi teenuseid.

Auliikmeid walitakse üleüldisel koosolekul, juhatusel ettepanekul. Auliikmetel on kõik tegewliikmete õigused.

§ 14. Sõja ajal on kõik Eesti Wabariigi sõjaväe ja laewastiku ohwitserid kogu tegewliikmed.

§ 15. Kõigil tegewliikmetel on Kogu koosolekul healeõigus, ja nad walivad eneste keskest juhatusel, wanemate nõukogu ja rewisi ja komisjoni. Õigus walitud olla kogu ametitesse on neil tegewliikmetel, kes vähemalt kolm aastat on ohwitseri auastmes olnud.

§ 16. Toetajateks liikmeteks wõivad olla kõik isikud, kes Rahwawäes teenivad ja kes mitte paragraf 14 alla ei kuulu.

§ 17. Alalisteks külalisteks wõidak wastu wõtta igakuht Wabariigi kodanikke, kes kogu toetab ja tema põhimõtetega päri on.

§ 18. Toetajatel liikmetel ja alalistel külalistel ei ole healeõigust, nad ei wõta kogu koosolekutest osa ja neid ei wõi kogu ametitesse walida.

§ 19. Väljamaa ohwitserid wõivad kui külalised kogu tegewusest osa wõtta peakoosoleku poolt määratud piirides.

§ 20. Toetajate liikmete ja külaliste wastuwõtmise korra töötab wanemate nõukogu välja ja peakoosolek kinnitab juhatusel ettepanekul.

§ 21. Sõjakooli õpilastel (kadettidel) on rahwawäe ohwitseride kogus alaliste külaliste õigused.

III. Wanemate nõukogu ja juhatus.

§ 22. Wanemate nõukogu on peakoosoleku järele kõrgem nõu- ja juhtnõu andew ajutus; tema teostab ülewaltwet juhatusel tegewuse üle, wõib juhatuselt ja

selle liigetelt aru pärida ja neile juhtnõu ja ülesandeid anda.

§ 23. Wanemate nõukogu seisab koos 8 liikmest ja 4 kandidaadist, kes walitakse igast sõjaväe eriala grupeist.

§ 24. Wanemate nõukogu ja juhatusel walib peakoosolek.

§ 25. Wanemate nõukogu ja juhatus walitakse ühe aasta peale. Endiseid liikmeid wõidakse uuesti walida.

§ 26. Juhatuses on 5 liiget — esimees, abiesimees, sekretär, tema abi ja laekohoidja.

M ä r k u s: Kui esimees on maawäe ohwitser, siis peab abiesimees merewäe ohwitser olema ja wastupidi.

§ 27. Wanemate nõukogu ülesanded ja kohused on:

- a) selle üle walwamine, et juhatusel, osakondade ja liikmete poolt täidetakse põhikirja määrused ja peakoosoleku poolt kinnitatud juhtkirjad ja juhtnõud.
- b) eelnõude ja kawade väljatöötamine ühe eht teise põhikirja paragrafides ettenähtud aladel ja nende kawade kokkuseadmine ühes juhatusel.
- d) põhikirja muutmise kawade kokkuseadmine ühes juhatusel;
- e) algatuste korraldamine ühel eht teisel alal, mis peakoosoleku poolt otsustatud põhikirja järele;
- g) muude ülesannete täitmine, mis peakoosoleku poolt kohuseks tehtud eht põhikirjas ettenähtud;

28. Juhatusel ülesanne ja kohus on kogu sõjade ligem juhatamine. Üksikute kohuste täitmist, mis juhatusel kanda on, wõib ühele eht mitmele juhatusel liikmele edasi anda.

§ 29. Üksikasjades on juhatusel kohuseks:

- a) selle üle walwamine, et osakonnad ja liikmed täidaksid põhikirja ja kodutorra määrused;
- b) otsustamine kogu waranduse kasuliku tarwitmise üle;
- d) nõudmiste alustamine kohtus ja nende peale koostamine kogu nimel;
- e) arwepidamine ja läbiläimine riigi ja muu asutustega;
- g) aasta aruannete ja eelarwete kokkuseadmine;
- h) peakoosolekute ja erakorraliste koosolekute ktt kutsumine;
- i) muude selles põhikirjas ettenähtud eht peakoosoleku poolt peale pandud kohuste täitmine.

IV. Peakoosolekud.

§ 30. Peakoosolekutest wõtawad osustawa heale õigusega osa osakondade esitajad, nõuandwa healega — kõik tegewliikmed. Peakoosolek loetakse otsusewõimuliseks, kui 1/2 kõikidest osakondade esitajatest koos on. Kui nõuetaw arw liikmeid ja esitajaid kokku ei tule, siis määratakse uus koosolek mitte warem kui kahe nädal pärast, kes kokkutulnud esitajate arwu peale waatamata otsusewõimuline on.

§ 31. Peakoosolekute piirkonda kuulub:

- a) wanemate nõukogu, juhatusel ja nende kandidaate, rewisi ja komisjoni ja autohtu liikmete walimine; rewisi ja komisjoni liikmete arwu kindlaks määramine;
- b) juhatusel mõõdalainud aasta aruande läbiwaatamine ja kinnitamine ja tulewa aasta sisse-tuleku ja väljamineku eelarwe kinnitamine;

- d) kogu liikmete taebtuste läbiwaatamine juhatus tegevuse peale;
- e) küsimuste otsustamine, mis puutuvad kogu juhatus ja revisjoni komisjoni liikmete wastutusele wõtmisesse nende seadusewastaste tegude eest; niisamuti ka nende ametist togan-damine;
- g) küsimuste otsustamine, mis kogu juhatus ja peakoosoleku enese poolt üleswõetud;
- h) liikmemaksu suuruse määramine ja muutmine;
- i) üleüldiste juhtnõrude ja juhatuskirjade wastu-wõtmise;
- k) põhikirja muutmine.

§ 32. Peale selle juhatab peakoosolek kõiki asju, millede täitmine seaduse, kogu põhikirja eht peakoosoleku otsuse järele ei ole nõukogu eht juhatus hoolets antud.

§ 33. Peakoosolekud on korralised ja erakorralised. Korralisi peakoosolekuid on aastas kaks: mõõdaläinud aasta aruande läbiwaatamiseks, wastuwõtmiseks ja kinnitamiseks; eeltulewa aasta eelarwe kindlaks määra-miseks ja kinnitamiseks ja kõigi teiste jookswate asjade otsustamiseks.

§ 34. Erakorralised peakoosolekud kutsutakse kogu wanemate nõukogu eht juhatus algatusel wõi $\frac{1}{10}$ kõi-kide tegewliikmete nõudmisel.

§ 35. Otsused koosolekul tehakse liht healte ena-musega awalikul healetamisel peale walimiste ja tegew-liikmete wastuwõtmise, kus haled kinniselt ära antakse.

§ 36. Iga osakond saabab peakoosolekule ühe esi-taja iga 10 tegewliikme kohta. Osakonnad, kus olla 10 tegewliikme, iseseiswolt ei esine, wõiwad aga esita-jate walimiseks teiste osakondadega ühineda. Wiis eht rohkem tegewliiget üle terwete kümnete õigustawad ühe esitaja juure walimist.

V. Kogu warandus.

§ 37. Kogul on juriidilise isiku õigused. Kogu wõib omale liikumata warandust omandada ja wõõ-randada ja liikumat warandust osta ja müüa.

§ 38. Kogul on õigus igasugusi lingitusi wastu wõtta raha, waranduse ja ülepea igasuguste wäärtuste näol.

§ 39. Kogu ülemalpidamiseks wõetakse 2% liikmete palga suurusest, mis palga maksmise korral maha ar-watakse. Toetajatele liikmetele ja alalistele külalistele wõib liikme maksu peale panna; liikme maksu suuruse määrab kindlaks peakoosolek.

Wäeosa eht sõjawäe asutuse ohwitseride kogu osa-konna liikmemaksudest läheb $\frac{1}{4}$ ohwitseride kogu kess-kassasse ja $\frac{3}{4}$ jääb osakonna tarwitada.

§ 40. Kogu wõib saada toetust sõjaministeeriumist ja ka teistest riigi ja seltskondlistest asutustest.

§ 41. Sisjetuleku suurendamiseks wõib kogu kõi-kisugu majulisi pidusi, kontsertisi, näitemüütsi, wõistusi, lotteriisi jne. korraldada. Kogu wõib ka tema päralt olemat warandust eksploateerida, naqu spordi tarwitusi wälja rentida j. m. m.

§ 42. Kogu waranduse üle walitseb juhatus, kes selleks palgatud ametnikka ametisse panna wõib.

VI. Revisjoni komisjon.

43. Raamatute ja aruannete, niisama ka aasta aruande läbiwaatamiseks walitakse iga aasta peakoos-olekul kolme eht enamliikmeline revisjoni komisjon.

§ 44. Revisjoni komisjon walib oma kesselt esi-mehe. Esimehe kohusks on oma arwamise järele, eht iga komisjoni liikme soowi peale, komisjoni koosolekut koftu kutsuda.

§ 45. Revisjoni komisjon on kohustatud ühe kuu jookkul pärast aruande kättesaamist juhatus kätt seda aruannet, kapitalisi ja muud kogu warandust ja kõiki raamatuid, arweid, dokumentisi ja juhatus asjaajamist läbi waatama.

§ 46. Ühe eht mitme revisjoni komisjoni liikme mitte-ilmumine ei takista läbiwaatamise käiku, kui wä-hemalt kolm revisjoni komisjoni liiget koos on.

§ 47. Niisama antakse järgmise aasta kassa sisse-tulekute ja wäljaminekute eelarwe revisjoni komisjoni kätte läbiwaatamiseks.

§ 48. Revisjoni komisjon peab koosolekute üle protokolli.

§ 49. Revisjoni komisjonil on õigus aasta jookkul igal ajal kogu juhatus tegevust, niisama ka raha sei-juforda rewideerida.

VII. Arwepidamine.

§ 50. Kogu arwepidamine käib makswate seaduste järele.

§ 51. Aruande aasta loetakse 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini.

§ 52. Mitte hiljem kui 1. märtsil, peale aruande aasta lõppu, on juhatus kohustatud revisjoni komis-jonile täieliku aasta aruannet kogu tegevuse üle ette panemo, millele kõik juhatus liikmed alla kirjutawad.

§ 53. Aruanne ühes revisjoni komisjoni otsusega ja juhatus arwamisega selle otsuse kohta pannakse juhatus pealt peakoosolekule ette.

VIII. Põhikirja muutmine.

§ 54. Põhikirja muutmiseks on peakoosolek otsuse-wõimeline, kui kõi-kidest osakondade esitajatest $\frac{3}{4}$ koos on.

§ 55. Kui peakoosolekule tarwiline arw esitajaid kofu ei tule, siis määratakse uus koosolek mitte enne kahte nädalat, kes on otsufewõimeline, koosolekute arwu peale waatamata.

§ 56. Põhikirja muutmine on wõimalik, kui $\frac{3}{4}$ kooswiibivatest esitajatest selleks oma nõusolemist awaldawad.

§ 57. Kõik peakoosoleku poolt wastuwõetud põhiki-rja muudatused kinnitatakse Sõjawägede Ülemjuhataja poolt.

IX. Osakonnad.

§ 58. Iga iseseiswa wäeosa ja sõjawäe asutuste ohwiterid sunnitawad kogu osakonna, kes selle põhikirja järele ja piirides töötab. Iseseiswate wäeosade ja sõja-wäe asutuste ohwiterid wõiwad osakondade moodusta-miseks liituneda.

§ 59. Osakonna tegevuse algusest tuleb kogu ju-hatusele teatada.

§ 60. Peakoosoleku poolt wastuwõetud kokuford ja teised määrused on osakondadele kohustawad.

§ 61. Kui osakonnas wähe tegewliikmeid on, siis ei walita osakonnas nõukogu mitte, muidu on osakon-nad oma tegevuses iseseiswad.

Üleüldine osa.

Ameerika sõjawäe tulewane korraldus.

I. A.

Ameerikas on praegu rahwaja sõjawäe loomise kü-simus päewakorral. Uus wäeteenistuse seadus ei ole küll weel mitte lõpulikult wälja töötatud, kuid mõõdu-

andmete sõjavõimude ettepanekutest võib siiski juba umbkaudse pildi tulewast Ameerika sõjavõimudest saada.

Kõik mõdduandvad tegurid on nähtavasti ühes arvamises selle kohta, et tulewane Ameerika sõjavägi peab kahelt osalt koos seisma: Ühisriikide alalisest sõjaväest ja ühikute osariikide miilitawäest. Miitugune jaotus oli enne sõda maksmas ja jäetakse ka nüüd alale. Alaline sõjavägi oleks väitearvuline ja seisaks, nagu ennegi, wabatahtlilistest koos. Osariikide miilitawäe jaoks aga kawatsetakse üleüldise wäeteenistuse kohustuslikku maksu panni.

Alalise sõjaväe arwulise suuruse kohta lähewad ettepanekud üksteisest tublisti lahku. Sõjadespartemang sõjasekretäri Bakeriga eesotsas nõudis 500.000-mehelise sõjaväe, Ameerika saatwäe ülemjuhataja kindral Pershing — 300.000-mehelise, kuna aga Ühisriikide kindralstaabi ülem 260.000-mehelise sõjaväe parajaks arwas. Senati ja parlamendi sõjaasjade komisjonid leppisid wiimaks 280.000 mehelise alalise sõjaväe peale kokku. See wiimane eeldab panna ka nüüd senatile ja parlamendile kinnitamiseks ette.

Kui võib siis Ameerika Ühisriikide kohta unbes 280.000 mehelise alaline sõjavägi rehendata. Enne sõda oli Ühisriikide alaline sõjavägi koosseisu järele 150 tuhat meest suur, ideproest oli ta veel wäiksemgi.

Ameerika tulewane alaline sõjavägi peab koos seisma 5 armeekorpusest, 20 jalawäe diviisist ja ühest ratsawäe diviisist. Kindral Marchi ettepanekul tahetakse endine jalawäe diviis koos seis alale jätta, sest see on sõjas otstarbetohime leitud olemat. Jalawäe diviisi senine koosseis on nimelt järgmine: staab, üks iseseisew kuulipildurite bataljon, üks jalawäe brigaadi, igas ühes 2 polku ja üks kuulipildurite bataljon, üks wäljasaartükawäe brigaad kolme wäljasaartükawäe polguga, üks sapööripoll, üks signaalibataljon, üks moorikomando lastemoona, toitlus- ja sanitor-kolonniidiga. Peale selle kawatsetakse iga diviisi juure veel üks uus ratsapoll asutada.

Mis puutub lennuwäike, siis kawatsetakse seda suurepäraliselt wälja arendada. Kuid ligemad ettepanekud ei ole veel teada.

Ameerika alalise sõjaväe paigutamist — garnisoneringi — muudetakse põhjalikult. Enne sõda oli alaline sõjavägi wäikeste osadets killustatud ja ühikute osariikide peale ära jaotatud. Selle järele oli loomulikult sõjaväe õpetamine, tarwitamine ja mobiiliseerimine tuntawalt raskestunud. Aruandes, mis kindral March detsembris 1919 awaldas, nõutakse: „alati käepärast ja igal ajal tarwitamiseks walmisolewat sõjaväge, kes rannatindustuste toetusel igale arwawale ja teelisele maenlasele wõimatult teeks miigisugust strateegilist punkti Ühisriikide rannas oma kätte wõtta“. Sellest seisukohast wälja minnes peawad sõjaväed peaaegu alikult rannäärsetes punktides paigutatud olema. Loonitatakse ka Ameerika-Mexiko piiri, Panama kanal. Filippinide ja Hawai kindlustamise tarwilikkust.

Miilitawäe korraldamiseks on järgmised ettepanekud olemas: Wälja õpetada tulewad kõik teenistus-kõlbulised 19-aastased noored mehed. Iga aasta tuleb 600000 kuni 750.000 meest wälja õpetada.

Kui filmas pidada, et sõja ajal aastatäigu suurus ümmarguselt 700.000 meest oli, siis on see kawatsetus täiesti läbiwiidaw. Wõrdluseks olgu tähendatud, et enne sõda iga aasta 80.000 kuni 100.000 miitawäelast wälja õpetati. Õpetusaeg kestaks kolm kuni kuus kuud. Selle järele peawad wäljaõpetatud mehed

kaks aastat reservis olema, kust neid tarwiduse korral teenistusse võib kutsuda. Sõja lahtipuhkemise korral kawatsetakse iserawaline mobilisatsioon seadus wälja töötada, mille järele kõik 18—45 aastased mehed lipu alla kutsutakse.

Kõrgemate koolide kaswandikkudele kawatsetakse sõjaväelisi õpetust anda, et neid miilitawäes teenimiseks ette walmistada. Sõjasekretäri Bakeri ja kindral Pershingi ettepanekul tahetakse 250 kõrgemas koolis jalawäe, kuulipildurite, ratsawäe ja suurtükawäe kursused tegewawäe polkowniku juhatusel sisse seada. Õpetus kestaks mitu aastat. Kursuste lõpetajad ülen-datatakse oma wõimete kohaselt kas ohwitseriks või alamohwitseriks.

Kongressile ette pandud eelarwe järele on maawäe kuludeks 989 miljoni dollarit ja merewäe kuludeks 512 miljoni dollarit määratud. 1914. aastal oli sõjaväe eelarwe kõik ümmarguselt 204 miljoni dollarit.

Kodanikud!

Meie wõitluse wõitluse sõjaga wälise raha. Meie lõime paljaste kättega riigi. Kogu maailma silma all oleme aastasadade pikkuse orjaitte maha rapatanud ja näidanud, et iseseiswaks t. hame ja suudame saada.

Kuid seda on wähe. Meie riigi ülesehituse töö on alles algamas. Riiki on tarwis ka majanduslikult tugewaks teha, nagu meie tema sõjalist tugewust oleme üles ühitanud.

Riigi ja rahwa majanduslike (u korraldajaks ja läbi-käitise abinõuks on raha. Iga kodanik, iga omawalitsus ja riik tarwitab igapäew raha. Raha ülesanne on liikuda ja läbitäimise abinõuks olla, kuid mitte tsagil seista. Jääd raha tsagil seisma, et täida ta oma ülesannet ja riik peab ikka uusi suumastid rahamärku wälja andma. Kuid kui raha liiga palju liikuma panuakse, siis langeb tema wäärtus.

Walituse ülesandeks on selle eest hoolt kanda, et raha wäärtus ei langeks ja selle läbi kodanikud kahju ei saaks.

Uutaw Kogu on Wabariigi Walituse ettepanekul otsustanud raha wäärtuse alalhoidmiseks ja tõstmiseks kodanikudelt laenu teha, sel teel osa raha riigi kasjasse tagasi koguda ja uute rahamärkide wäljaandmisest wähen-dada.

Walitus on wõidu laenu wälja kuulutanud. Iga laenu pileti hind on 105 marka, sellega kõikidele kät-te saadaw.

Laenu pealt ei makseta küll protsenta, sest protsentidest ei peeta praegu suurt lugu. Kuid selle eest on igal pileti omanikul lootus iga kolme kuu tagant 250.000 marka wõita. Ja kui mitte 250.000 m, siis wähemalt 100 marka.

Igal loosimisel wõidawad 2000 piletit.

Wõitused on:

1 — 250.000 marka, 1 — 100.000, 1. — 50.000, 5 — 10.000, 12 — 5.000, 20 — 2.000, 60 — 1.000, 500 — 500 ja 1400 wõitu à 100 marka.

Loosimise tähtajad on: 1. aprillil, 1. juulil, 1. oktoobril ja 2. jaanuaril.

Sellega on esimene loosimine juba kolme nädala pärast. Ja see kestab kümme aastat, igal aastal neli korda. Sellega on 40 korda wõimalus wõita.

Viie aasta pärast hakkab Walitsus laenu piletid tagasi ostma; jälle iga aasta 4 korda, iga kord 5 miljoni marga eest. Sellega saab terve laenu 1930 aastal tasutud.

Wõidulaenu piletitel on see omandus, et nende hind iga uue loostmise järele tõuseb, sest piletitte arvu vähemiselega kasvab järelejäädud piletitte omanikkudel tootus võidu peale. Wene 1. võidulaenu piletitte hind tõusis 1917 aastal kuni 900 rublani, kuna nende nominal-hind 100 rubla oli. Pole mingisugust põhjust kahelda, et ka meil võidulaenu paberite hind pärast 1. aprilli 105 margast kõrgemale tõuseb.

Laenu piletid müüakse kõides renteides, pankades, vastastikkustes krediid-, hoiu- ja laenu ühisustes ja posti-telegr. kontorites.

Vähemaid teateid loostmise viisi ja muude tingimiste üle on laenu piletitte peal leida.

R o b a n i t u d !

Meie tahame oma noort riiki majanduslikult kindlaks ja tugewaks teha, sellepärast peame meie riiklise laenu piletid omandama kõik, kellel see võimalik!

Meie peame sellega ruttoma, sest et 1. aprill, mil-lal esimene võitude loostimine tuleb, lähedal on. Pärast 1. aprilli ei saa neid enam 105 marga eest osta.

Ruttame siis kõik ennem täna kui homme piletid ostma.

Üleskutse!

Sõjariistus heitlus välise waenlase vastu on lõppenud, milles Eesti poegade mehifus ja kogu rahwa wabaduse tung enast avaldas, wabaks saada wõera eestkostmise alt, nagu see ta palawam soov juba aastasadaksid olnud.

Lõppenud on haawade lõbbimine elawasse ihusse ja kättetulnud aeg nende ravitsemiseks meie kodulast-jate rinnust. Sõjas kannatanute ja sõjas haawa-tatute ning hoopis wigaselt saanute eest hoolitsemine olgu meile kõigile esimeseks ülesandeks, sest ei tohi ükski wigastatud sõjamees — inwaliid enast maha jätetuna, äratõugata tunda.

Palju on wigastatud sõjamehi, kes oma tööjõu täiesti eht osaliselt on kaotanud, ning oma endist teenistust jätkata ei suuda. Nende tarwis peame uusi tööalasi leidma, kus neil ka elamise võimalused inimlikud oleksid. Selleks otstarbeks on juba ammugi Wigastatud Sõjameeste Ühisuse kawatjus „Inwaliidide Kodu“ asutada, kus juures ka igasugused tegemalt teostatavad töökodjad, nagu: sulgloomade kaswatus ja kunstiline autamine; kodujänete kaswatus ja nende nahtade parimine; mesindus; korwide pu-

numise töökoda; puust mänguasjade töökoda; harjade tehre j. n. e. fiske oleks seatud, kuid seni on seda takistanud Ühisuse aineline seisutord.

Selles asjas on aga nüüd herrad E. ja D. Nielder'id ühisusele abits tulnud, kes annetasid „Inwaliidide Kodu“ tarwis 50 desjatiini maad ja 5000 marka raha ühes lubadusega iga aasta „Inwaliidide Kodu“ rahalise abiga toetada, mille eest ühisuse Restjuhatus oma kõige südamlikumad tänu ütleb.

Mis on tehtud, kuid kingitud maa peal püüdnud majad, majariistad, mööblid, töökodade fiske-seaded j. n. e., mille saamine aga summastid nõud, et algatus mitte teostamata ei jääks. Ühisusel enesel aga jarnseid summastid ei ole, kuid seltskond võib siin oma hea tahtmise juures tõesti kaasa aidata nii, et mõne aja pärast ja nimelt just ligemas tulewikus „Inwaliidide Kodu“ ülesehitatud saaks, mis oleks wääriline neile, kes seda oma werega on ärateeninud, ja auks Eesti rahwale ning tunnistuseks, et rahwas omi poegi mitte unustanud ei ole.

Kaastöökodad, ettewõtted, ärimehed, wabrikomanikud, kapitalistid, pangaasutused, haritlased ja üleüldse kõik organisatsioonid, tehke lahti oma kulrud, et saaks ülesehitatud sõnasises mõttes „Inwaliidide Kodu“. See on Teie kohus!

Annetusi wõetakse vastu iga päew Restjuhatuses Tallinnas Narwa maantel nr. 9; Wiljandi osakonnas Talliana tän. nr. 4-a; Pärnu osakonnas, Nikolai tän. nr. 13; Tapra osakonnas, Piit tän. nr. 18; Tartu osakonnas, Wana Sawi tän. nr. 4; Rakwere osakonnas, Herma t. nr. 10 ja Suure Jaani osakonnas, Ollustwere mõisas.

Wigastatud Sõjameeste Ühisuse Restjuhatus.

✻ || Kirjawastused. || ✻

Sõdur K. N. Tallinnas. Wäeteenistusest wabastatud sõdurid on kohustatud üleüldistel alustel kaitseleibidus teenima.

Sõdur J. M. Tegewas wäes. Peale ratsawäelaste on kannuste kandmise digus nendel sõjawäelastel, kellele staabi järele hobune on määratud. Kõik teised kannavad kannuseid omawoliliselt.

„Wiul“, 6. polgus. Tegewas teenistuses olles on wõimata ühtlasi ka Tallinna „Kõrgema Muusika-kooli“ kaswandit olla.

Wastutaw toimetaja: Kindralstaabi polkownik Rint.

Wäljaandja: Wägede Ülemjuhataja staab.

Wõidulaenu piletid

müüakse kõigis pankades, renteides, posti- ja telegraafi kontorites ning laenu- ja hoiu ühisustes. Pileti hind on 105 marka.

Esimene wõitude loosimine on 1. aprillil s. a.

Loositakse wälja 2000 wõitu. Esimene wõit on 250.000 marka.

Rutaku piletitte ostmisega igaüks, kes tahab wõita!

EESTI WABARIIGI 1920. a. WÕIDULAEN 100.000.000 marka.

kindlustatud kogu Eesti Wabariigi warandustega ja sissetulekutega.

Laen on väljaantud 10,000-es seerias, igas seerias 100 piletit.

Pileti nimeline väärtus 100 marka, väljalaske väärtus 105 marka.

Protsentide asemel loositakse kogu laenu peale 10 aasta jooksul 40.000.000 marka.

Loosimised on neli korda aastas, kus iga kord 1.000.000 marka välja loositakse.

Wõitude arw.	Üksikute võitude summad.	Wõitude kogu-summad.
1	250.000 marka	250.000 marka
1	100.000 "	100.000 "
1	50.000 "	50.000 "
5	10.000 "	50.000 "
12	5.000 "	60.000 "
20	2.000 "	40.000 "
60	1.000 "	60.000 "
500	500 "	250.000 "
1400	100 "	140.000 "
2000 võitu		1.000.000 marka.

Wõiduloosimisel võidavad üksikud piletid, mitte aga terwed seeriad.

Wõidusummad makstakse puhtas rahas välja. Võitnud pilet võtab osa kõigist järgmistest võiduloosimistest, kunni ta kustutamisele langeb.

Iga kustutusele langenud pileti eest maksab Riigikassa 100 marka.

1920. a. wõidulaenu wõidud sissetulekumaksust wabastatud.

Eesti Wabariigi wõidulaenu piletid on kunni 30. märtsini väljalaske hinna eest saada kõigist

renteidest,
posti- ja
telegrafi kontoritest,
laenu- ja
hoiu ühisustest,

Wast. kredit ühisustest,
Aktsia pankadest,
Eesti Pangast ja
Riigikassast.

Riigikassa Peawalitsus.